

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 159/2018
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Ε΄
Συνεδρίαση της 26^{ης} Σεπτεμβρίου 2018**

Σύνθεση :

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Βασιλική Πανταζή, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Σταύρος Σπυρόπουλος, Γεώργιος Γρυλωνάκης, Ιωάννης Χατζηνέκουρας, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Σταύρος Σπυρόπουλος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμ. Ερωτήματος: Το αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΤΠΠΑ/ΤΤΠΠΑ/ΕΠ 22/ΕΠ 618/15-3-2018 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων & Πολιτιστικής Κληρονομιάς/Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών/Τμήμα Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, εάν φυσικό πρόσωπο που συνέβαλε στην ανάκτηση αρχαιοτήτων και έχει έννομο συμφέρον να διεκδικήσει χορήγηση αμοιβής, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3658/2008, νομιμοποιείται να αμφισβητήσει το πρακτικό εκτίμησης της αξίας των αρχαιοτήτων αυτών, που συντάχθηκε από την τριμελή Επιτροπή του ΥΠΠΟΑ και, σε καταφατική περίπτωση, με βάση ποιες νομικές διατάξεις και ποία διαδικασία.

.....

Ιστορικό

1. Με το αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΤΠΠΑ/ΤΤΠΠΑ/ΕΠ22/ΕΠ618/15-3-2018 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων & Πολιτιστικής Κληρονομιάς /Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών/Τμήμα Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού τέθηκαν υπόψη μας, μεταξύ άλλων, τα εξής: Στις 8-10-2016, αξιοποιώντας σχετική πληροφορία, το Τμήμα Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Αρχαιοτήτων της Διεύθυνσης Ασφαλείας Αττικής προέβη σε έρευνα στα αυτοκίνητα και τις οικίες των Μ. Ν, Ρ. Κ και Δ. Α στα Ιωάννινα, τη Θεσσαλονίκη και την Κομοτηνή, όπου βρέθηκαν και κατασχέθηκαν τρία (3) αντικείμενα που εμπίπτουν στις προστατευτικές διατάξεις του Ν. 3028/2002. Πρόκειται για ένα χρυσό στεφάνι από φύλλα βελανιδιάς, που χρονολογείται στον 3ο-2ο αιώνα π.Χ, μία εικόνα του Χριστού στον τύπο του Παντοκράτορα, των αρχών του 19ου αιώνα και μία εικόνα της Παναγίας, στον τύπο της Οδηγήτριας, των αρχών του 19ου αιώνα. Η Υπηρεσία, βάσει των διατάξεων του άρθρου 73, παρ. 11 του Ν. 3028/2002, εισηγήθηκε στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο τη σύσταση τριμελούς εκτιμητικής επιτροπής για τον καθορισμό της χρηματικής αξίας των κατασχεθέντων και παραδοθέντων αντικειμένων και, εν συνεχεία, με υπουργική απόφαση συγκροτήθηκε τριμελής εκτιμητική επιτροπή. Σύμφωνα με το Πρακτικό εκτίμησης, η συνολική χρηματική αξία των κατασχεθεισών αρχαιοτήτων εκτιμήθηκε στα 20.950 ευρώ (το χρυσό στεφάνι εκτιμήθηκε στα 20.000 ευρώ). Στις 4-05-2017, το άτομο το οποίο, σύμφωνα με απόρρητο έγγραφο της Αστυνομίας, συνέβαλε στην ανάκτηση των αρχαιοτήτων, και, κατόπιν αίτησής του, βάσει των διατάξεων του Ν. 3658/2008 και της με αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΔΕΑΜΤΠΠΑ/ΤΤΠΠΑ338116/193120/1461/514 (Β' 3568), θα εξεταστεί η χορήγηση ή μη αμοιβής σε αυτό, ζήτησε να του γνωστοποιηθεί το ανωτέρω Πρακτικό εκτίμησης, «λόγω έννομου συμφέροντος». Λίγες εβδομάδες αργότερα, χωρίς να έχει λάβει ακόμα απάντηση από την Υπηρεσία στο πρώτο του αίτημα, απέστειλε επιστολή προς το Γραφείο Υπουργού και το Γραφείο Γενικής Γραμματέως με την οποία αρνήθηκε με σφοδρότητα τη χρηματική εκτίμηση του χρυσού στεφανιού, την οποία προφανώς είχε πληροφορηθεί από άγνωστη στην Υπηρεσία πηγή και αιτήθηκε την επανεκτίμησή του.

2. Ενόψει των ανωτέρω πραγματικών περιστατικών τίθεται προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους το ερώτημα αν το άτομο που συνέβαλε στην ανάκτηση των ανωτέρω αρχαιοτήτων δικαιούται κατά το νόμο να αιτηθεί τη συγκρότηση δευτεροβάθμιας εκτιμητικής επιτροπής για την επανεκτίμηση της χρηματικής αξίας

Φ. Ερωτ. 4716/18 ΥΠ.ΠΟ.Α

κατασχεθέντος αρχαίου αντικειμένου (χρυσού στεφανιού) και σε καταφατική περίπτωση, με βάση ποιες διατάξεις και διαδικασία.

Νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο

3. Με τις διατάξεις των άρθρων 24 παρ. 3 και 4 και 73 παρ. 11 του Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και της εν γένει Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (Α' 153'), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 24 - Δήλωση, υπόδειξη κινητών μνημείων και αμοιβή

1.....

3. Όταν η κατοχή κινητού μνημείου περιέρχεται στο Δημόσιο, χορηγείται αμοιβή σε αυτόν που προέβη στη δήλωσή του σύμφωνα με την παράγραφο 1. Το ύψος της αμοιβής ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, ανάλογα με τη σπουδαιότητα του αρχαίου και τη συμβολή του δηλώσαντος στη διάσωσή του. Η Υπηρεσία χορηγεί απευθείας την αμοιβή, αν εκτιμά ότι η χρηματική αξία του αρχαίου δεν υπερβαίνει τα χίλια πεντακόσια ευρώ. Το ποσό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού.

4. Η παραπάνω αμοιβή χορηγείται και σε όποιον υποδεικνύει τον τόπο όπου βρίσκονται άγνωστα στην υπηρεσία κινητά αρχαία, με όμοια απόφαση, μετά από εκτίμηση της συμβολής του στην ανεύρεση και διάσωσή τους, καθώς και της σπουδαιότητας των αρχαίων.

Άρθρο 73 - Μεταβατικές και ειδικές διατάξεις

1.....

11. Η χρηματική αξία κινητών μνημείων καθορίζεται από τριμελή επιτροπή ειδικών επιστημόνων, που συνιστάται με απόφαση του Υπουργού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου. Εάν ο ιδιώτης δεν αποδεχθεί την τιμή που καθορίζεται από την παραπάνω επιτροπή, συνιστάται επιτροπή αποτελούμενη από έναν ειδικό επιστήμονα εκπρόσωπο του ιδιώτη, έναν προϊστάμενο υπηρεσιακής μονάδας του Υπουργείου Πολιτισμού ή έναν διευθυντή μουσείου οριζόμενο από τον Υπουργό Πολιτισμού και έναν ειδικό επιστήμονα που ορίζεται από τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου».

4. Με τις διατάξεις των άρθρων 7 και 9 του Ν. 3658/2008 «Μέτρα για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών και άλλες διατάξεις», ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 7- Επιτροπή Εμπειρογγνωμόνων

1. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού συγκροτείται εννεαμελής Επιτροπή Εμπειρογγνωμόνων με τριετή θητεία που μπορεί να ανανεωθεί. Με την ίδια απόφαση

ορίζεται από τα μέλη της ο πρόεδρος και ο αναπληρωτής του. Χρέη γραμματέα ασκεί υπάλληλος της Διεύθυνσης, κατηγορίας ΠΕ Αρχαιολόγων ή Διοικητικού, ο οποίος ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης. Με την ίδια απόφαση, ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της Επιτροπής.

2. Η Επιτροπή αποτελείται από τον εκάστοτε Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού, τον εκάστοτε Προϊστάμενο του Τμήματος Δίωξης Αρχαιοκαπηλίας, έναν Νομικό Σύμβουλο του Υπουργείου Πολιτισμού, έναν συνεργάτη του Γραφείου του Υπουργού Πολιτισμού, μέλη Δ.Ε.Π. πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή από ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων ή από άλλους έγκριτους επιστήμονες ή από υπαλλήλους κατηγορίας ΠΕ του Υπουργείου Πολιτισμού ή από άλλα πρόσωπα αναγνωρισμένου κύρους ή εμπειρίας στην αρχαιολογία, αρχιτεκτονική, ιστορία της τέχνης, στο δίκαιο της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην καταπολέμηση της αρχαιοκαπηλίας.

3. Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων: α) παρέχει συνδρομή στη Διεύθυνση για την επιστημονική τεκμηρίωση και την προέλευση των κινητών μνημείων, καθώς και για κάθε άλλο επιστημονικό θέμα που άπτεται του αντικειμένου της Διεύθυνσης, β) γνωμοδοτεί για κάθε θέμα, συναφές με το έργο της Διεύθυνσης, το οποίο παραπέμπεται στην Επιτροπή από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης.....

Άρθρο 9 - Χορήγηση αμοιβών - Εύφημος Μνεία

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Πολιτισμού και Εσωτερικών καθορίζονται οι δικαιούχοι, οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια υπολογισμού, η προθεσμία και η διαδικασία χορήγησης της χρηματικής αμοιβής σε όποιον συμβάλλει στην ανάκτηση μνημείων, τα οποία κατέχονται παρανόμως ή στην καταστολή των ποινικών αδικημάτων του ενάτου κεφαλαίου του ν. 3028/2002, όπως εκάστοτε ισχύει.

2. Για τη χορήγηση των αμοιβών αυτών εγγράφονται κατ' έτος στον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και σε ιδιαίτερο κωδικό αριθμό οι απαραίτητες πιστώσεις.

3. Χρηματική αμοιβή δεν καταβάλλεται όταν ο δικαιούχος έχει ήδη αμειφθεί με βάση άλλη διάταξη για την ίδια πληροφορία.

4. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού είναι δυνατόν να απονέμεται, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εύφημος μνεία σε όποιον συμβάλλει στην ανάκτηση

μνημείων ή στην πρόληψη και καταπολέμηση αδικημάτων του κεφαλαίου 9 του ν. 3028/2002, όπως εκάστοτε ισχύει».

5. Με τις διατάξεις της αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΔΕΑ/ΜΤΠΠΑ/ΤΤΠΠΑ/338116/193120/1461/514/2014 Κ.Υ.Α «Καθορισμός των δικαιούχων των προϋποθέσεων, των κριτηρίων υπολογισμού της προθεσμίας και της διαδικασίας χορήγησης αμοιβής σε όποιον συμβάλλει στην ανάκτηση μνημείων τα οποία κατέχονται παρανόμως ή στην καταστολή των ποινικών αδικημάτων του ένατου κεφαλαίου του Ν. 3028/2002 όπως εκάστοτε ισχύει.» (Β' 3568), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

« Άρθρο 1 - Δικαιούχοι χρηματικής αμοιβής

1. Όποιος συμβάλλει με την παροχή στοιχείων στην ανάκτηση μνημείου, το οποίο κατέχεται παρανόμως ή στην καταστολή των ποινικών αδικημάτων του ένατου κεφαλαίου του Ν.3028/2002, όπως εκάστοτε ισχύει, δικαιούται χρηματικής αμοιβής.

2. Δεν δικαιούται χρηματικής αμοιβής της προηγούμενης παραγράφου, όποιος έχει καταδικασθεί, τελεσιδίκως, για ποινικά αδικήματα που προβλέπονται στον Ν. 3028/2002.

3. Δεν δικαιούται, επίσης, της χρηματικής αμοιβής υπάλληλος ή λειτουργός του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α., άλλων Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. του ευρύτερου δημόσιου τομέα, ή συγγενής αυτού μέχρι 3ου βαθμού, εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, ότι ενεργεί στο πλαίσιο των υπηρεσιακών του καθηκόντων.

4. Σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου, το δικαίωμα χορήγησης αμοιβής μεταβιβάζεται στους κληρονόμους του, εφόσον αυτοί προσκομίσουν τα απαραίτητα έγγραφα, που αποδεικνύουν το κληρονομικό τους δικαίωμα.

Άρθρο 2 - Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της χρηματικής αμοιβής

1. Για τη συμβολή του παρέχοντος την πληροφορία είναι απαραίτητη η ειδική αιτιολογημένη γνώμη της αρμόδιας Υπηρεσίας της Ελληνικής Αστυνομίας (Τμήματα Αρχαιοκαπηλίας,) σε συνεργασία της τελευταίας με την αρμόδια κατά περίπτωση δικαστική ή διοικητική Αρχή.

2. Ειδική αιτιολογημένη γνώμη παρέχεται και από την Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών, Τμήμα Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του ΥΠΠΟΑ, σε συνεργασία με τις αρμόδιες δικαστικές, αστυνομικές ή διοικητικές αρχές, στην περίπτωση κατά την οποία τα σχετικά στοιχεία έχουν κατατεθεί σε Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

3. Η πληροφορία θα πρέπει να συμβάλλει στην ανάκτηση του μνημείου.

Άρθρο 3 - Κριτήρια υπολογισμού για τη χορήγηση της χρηματικής αμοιβής

Το ύψος της αμοιβής ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής Εμπειρογγνωμόνων (άρθρο 7, Ν. 3658/2008), ανάλογα με τη σπουδαιότητα του μνημείου και τη συμβολή του παρέχοντος την πληροφορία στην ανεύρεση και διάσωσή του.

Άρθρο 4 - Προθεσμία για τη χορήγηση της χρηματικής αμοιβής

1. Η χρηματική αμοιβή χορηγείται εντός χρονικού διαστήματος που δεν δύναται να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη μετά την ανάκτηση του μνημείου από το Ελληνικό Δημόσιο.

2. Αν η χορήγηση της χρηματικής αμοιβής συνδέεται με εκκρεμή υπόθεση ενώπιον των δικαστηρίων, το χρονικό διάστημα του προηγούμενου εδαφίου, υπολογίζεται από το εκδοθέν τελεσίδικη απόφαση.

Άρθρο 5 - Διαδικασία για τη χορήγηση της χρηματικής αμοιβής

1. Η αρμόδια Υπηρεσία της Ελληνικής Αστυνομίας αποστέλλει αυτεπαγγέλτως στη Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών, Τμήμα Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του ΥΠΠΟΑ, εντός πέντε (5) μηνών από την ανάκτηση του μνημείου, ειδικά αιτιολογημένη γνώμη σχετικά με τη συμβολή του παρέχοντος την πληροφορία στην ανάκτηση του μνημείου.

2. Στην περίπτωση κατάθεσης των στοιχείων σε Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 2 της παρούσης, η ειδικά αιτιολογημένη γνώμη και η αναζήτηση αντιγράφου του ποινικού Μητρώου του παρέχοντος την πληροφορία, σε κάθε περίπτωση, γίνεται από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών, Τμήμα Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του ΥΠΠΟΑ.

3. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών, Τμήμα Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του ΥΠΠΟΑ εισάγει το θέμα στην Επιτροπή Εμπειρογγνωμόνων για την παροχή της γνωμοδότησης που προβλέπεται στο άρθρο 3 της παρούσης. Αρμόδια για την εκτέλεση της Υπουργικής Απόφασης του άρθρου 3 της παρούσης είναι η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, με υπάλληλο εξουσιοδοτημένο να χειρίζεται έγγραφα Απόρρητα – Άκρως Απόρρητα.

4. Ο αιτών υποχρεούται να προσκομίσει όλα τα δικαιολογητικά που θα

ζητηθούν από τον αρμόδιο για την εκτέλεση της ως άνω Υπουργικής Απόφασης, εξουσιοδοτημένο για τον χειρισμό θεμάτων Απόρρητα – Άκρως Απόρρητα, υπάλληλο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία είναι αρμόδια για την έκδοση του σχετικού χρηματικού εντάλματος.

5. Εάν περισσότερα πρόσωπα έχουν συμβάλει με την παροχή στοιχείων στην ανάκτηση μνημείου, η αμοιβή επιμερίζεται ανάλογα με την συμβολή του καθενός. Στην περίπτωση αυτή, ο καθορισμός του επιμερισμού γίνεται κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης από την αρμόδια Υπηρεσία της Ελληνικής Αστυνομίας.

6. Η αλληλογραφία που αφορά στην διαδικασία χορήγησης της αμοιβής διακινείται μέσω του εμπιστευτικού πρωτοκόλλου.....».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

6. Από τις ανωτέρω διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους συνάγεται ότι, όπου ο Ν.3028/2002 συναρτά την εφαρμογή διατάξεων του και των επερχομένων από αυτή εννόμων συνεπειών από την εκτίμηση της χρηματικής αξίας μνημείων, η αξία αυτή καθορίζεται από την εκτιμητική επιτροπή που συνιστάται κατά τις διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 11 αυτού, ανεξαρτήτως από το εάν διατάξεις του νόμου αυτού παραπέμπουν ή μη στη συγκεκριμένη διάταξη (βλ. τις διατάξεις των άρθρων 22 παρ. 2, 28 παρ.8 και 31 παρ. 12 του Ν. 3028/2002 οι οποίες ρητά παραπέμπουν στη διάταξη του άρθρου 73 παρ. 11 του ίδιου νόμου). Ως «χρηματική αξία» νοείται και ο όρος «σπουδαιότητα» του μνημείου, που χρησιμοποιείται σε ορισμένες διατάξεις του Ν. 3028/2002, όπως, για παράδειγμα, εκείνη της παραγράφου 3 του άρθρου 24. (Πρβλ. γνωμ. ΝΣΚ 107/2017, η οποία, εμμέσως, πλην σαφώς, δέχθηκε ότι η εκτίμηση της σπουδαιότητας του κινητού αρχαίου ως στοιχείου για τον καθορισμό της αμοιβής ιδιώτη που δήλωσε αρχαίο μη γνωστό στην Υπηρεσία, κατά τις διατάξεις των άρθρου 24 του Ν. 3028/2002, θεωρείται η εκτίμηση της χρηματικής του αξίας, η οποία καθορίζεται από την Επιτροπή και κατά τη διαδικασία του άρθρου 73 παρ. 11 του νόμου αυτού, μολονότι δεν γίνεται ρητά παραπομπή στη εφαρμογή της).

7. Ως «ιδιώτης» δικαιούμενος να αμφισβητήσει τον καθορισμό της χρηματικής αξίας του κινητού μνημείου κατά τις διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 11 του Ν. 3028/2002 θεωρείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο εξαρτά από την εκτίμηση αυτή έννομο συμφέρον. Για παράδειγμα, ο δικαιούμενος χρηματικής αμοιβής για την δήλωση ή υπόδειξη αρχαίου κινητού μνημείου, κατά το άρθρο 24 παρ. 3 και 4 του Ν. 3028/2002, θεμελιώνει έννομο συμφέρον, κατά την προεκτεθείσα Φ. Ερωτ. 4716/18 ΥΠ.ΠΟ.Α

έννοια, να αμφισβητήσει την τιμή που όρισε η εκτιμητική επιτροπή κατά τις διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 11 του ίδιου νόμου (πρβλ. την ανωτέρω ΝΣΚ 107/2017).

8. Περαιτέρω κατά τη συζήτηση που διεξήχθη μεταξύ των μελών του Τμήματος διατυπώθηκαν οι εξής γνώμες:

α) Κατά τη γνώμη των Νομικών Συμβούλων Κωνσταντίνου Γεωργάκη, Βασιλικής Πανταζή, Ελένης Σβολοπούλου, Δημήτριου Μακαρονίδη και Ιωάννη Χατζηνέκουρα (ψηφοί 5), με τις διατάξεις του Ν.3658/2008 συστάθηκε στο Υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠ.ΠΟ.Α) υπηρεσιακή μονάδα σε επίπεδο Διεύθυνσης, με τίτλο «Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών» (άρθρο 1), σκοπός της οποίας είναι η προστασία των πολιτιστικών αγαθών και η καταπολέμηση της αρχαιοκαπηλίας, τα οποία είναι προϊόντα κλοπής, υπεξαίρεσης, παράνομης ανασκαφής ή ανέλκυσης (από το βυθό θάλασσας, λίμνης ή ποταμού) ή έχουν παρانونώς διακινηθεί στο εσωτερικό ή το εξωτερικό (άρθρο 2). Στο πλαίσιο αυτό, πλην άλλων θεμάτων, με τις διατάξεις των άρθρων 7 και 9 του άνω νόμου και της, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 9 εκδοθείσας, με αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΕΑΜΤΠΠΑ/ΤΤΠΠΑ/338116/193120/1461/514 Κ.Υ.Α ρυθμίστηκαν ολοκληρωμένα και διεξοδικά η συγκρότηση εννεαμελούς Επιτροπής Εμπειρογγνωμόνων και η διαδικασία χορήγησης αμοιβής σε όποιον συμβάλει στην ανάκτηση μνημείων τα οποία κατέχονται παρانونώς ή στην καταστολή των ποινικών αδικημάτων του ένατου κεφαλαίου του Ν. 3028/2002 όπως εκάστοτε ισχύει, ειδικότερα δε καθορίστηκαν οι δικαιούχοι της αμοιβής, οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια υπολογισμού για τη χορήγηση της χρηματικής αμοιβής, η προθεσμία και η διαδικασία χορήγησης της αμοιβής.

Από την κατάσταση των διατάξεων αυτών, σαφώς προκύπτει ότι ο νομοθέτης του Ν.3658/2008 δεν θέλησε, ούτε επέτρεψε την αμφισβήτηση της εκτίμησης της αξίας κινητού μνημείου από την Επιτροπή Εμπειρογγνωμόνων με την παρεχόμενη γνωμοδότησή της ,ενώπιον δευτεροβάθμιας επιτροπής, τερματίζοντας έτσι τη διοικητική διαδικασία του καθορισμού του ύψους της αμοιβής με την έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης μετά από γνωμοδότηση της Επιτροπής Εμπειρογγνωμόνων (άρθρο 3 της ΚΥΑ), η οποία αποτελείται, όπως προκύπτει από τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του Ν. 3658/2008, από πρόσωπα αναγνωρισμένου κύρους ή εμπειρίας στην αρχαιολογία, αρχιτεκτονική, ιστορία της τέχνης, στο δίκαιο της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην καταπολέμηση της αρχαιοκαπηλίας και θα γνωμοδοτήσει με κριτήρια υπολογισμού αφενός τη συμβολή του παρέχοντας την πληροφορία στην ανεύρεση και διάσωσή του και αφετέρου τη σπουδαιότητα του

μνημείου. Είναι δε αναμφισβήτητο ότι η σπουδαιότητα του μνημείου (η οποία συναρτάται από την αρχαιολογική, ιστορική, καλλιτεχνική αξία καθώς και τη σπανιότητα αυτού) είναι εν πολλοίς αυτή που καθορίζει τη χρηματική αξία του μνημείου για την οποία τα μέλη της Επιτροπής Εμπειρογγνωμόνων έχουν τη γνώση και την εμπειρία να γνωμοδοτήσουν.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ο Ν. 3658/2008, αν και στην ανωτέρω ΚΥΑ περιλαμβάνονται ομοειδείς διατάξεις με αυτές του άρθρου 24 παρ. 3 και 4 του Ν. 3028/2002 για τα κριτήρια υπολογισμού της αμοιβής επί δήλωσης αρχαίου κινητού μνημείου, έχει αυτοτέλεια σε σχέση με τις διατάξεις του Ν.3028/2002, ενώ δεν γίνεται καμία παραπομπή στις διατάξεις του άρθρου 73 παρ.11 του ίδιου νόμου για τον καθορισμό της χρηματικής αξίας των μνημείων που αφορούν οι διατάξεις των άρθρων 7 και 9 του Ν.3658/2008. Θα πρέπει, πάντως, να σημειωθεί ότι σε κάθε περίπτωση χορήγησης αμοιβής βάσει του Ν.3658/2008 (συμβολή στην ανάκτηση μνημείων που κατέχονται παρανόμως ή στην καταστολή των ποινικών αδικημάτων) η τριμελής εκτιμητική επιτροπή άρθρου 73 παρ.11 εκτιμά τη χρηματική αξία του κατασχεθέντος, προκειμένου να ασκηθεί ποινική δίωξη κατά του παραβάτη για πλημμέλημα ή κακούργημα, αναλόγως του ύψους της αξίας του μνημείου, η εκτίμηση δε αυτή αποτελεί στοιχείο του φακέλου το οποίο μπορεί να συνεκτιμήσει η Επιτροπή Εμπειρογγνωμόνων.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, και δεδομένου ότι ο Ν. 3658/2008 (άρθρο 9 και η κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα ως άνω Κ.Υ.Α.) είναι αυτοτελής και δεν συναρτά την εφαρμογή διατάξεών του και των επερχομένων από αυτές εννόμων συνεπειών από την εκτίμηση της χρηματικής αξίας μνημείων από την εκτιμητική επιτροπή του άρθρου 73 παρ. 11 Ν.3028/2002, συνάγεται ότι το άτομο, που συνέβαλε στην ανάκτηση αρχαιοτήτων που κατέχονται παρανόμως, δεν νομιμοποιείται να αμφισβητήσει το πρακτικό εκτίμησης της αξίας των αρχαιοτήτων αυτών, που συντάχθηκε από την τριμελή Επιτροπή του άρθρου 73 παρ.11 ν.3028/2002.

β) Κατά τη γνώμη της Αντιπροέδρου του ΝΣΚ Μεταξίας Ανδροβιτσανέα και των Νομικών Συμβούλων Σταύρου Σπυρόπουλου και Γεωργίου Γρυλωνάκη (ψηφοί 3) επί διεκδίκησης αμοιβής από ιδιώτη ο οποίος συνέβαλε στη ανάκτηση κινητού μνημείου από το Ελλ. Δημόσιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 3658/2008 και της κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσας αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠ Κ/ΔΔΕΑΜΤΠΠΑ/ΤΤΠΠΑ/338116/193120/1461/514/2014 Κ.Υ.Α παρατηρούνται τα εξής: α) η περίπτωση είναι ανάλογη με εκείνη της διεκδίκησης αμοιβής από ιδιώτη
Φ. Ερωτ. 4716/18 ΥΠ.ΠΟ.Α

επί δήλωσης αρχαίου κινητού μνημείου κατά τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 3 και 4 του Ν. 3028/2002 και β) οι ανωτέρω νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, αν και μεταγενέστερες, εντάσσονται στο όλο πλέγμα των διατάξεων του θεσμικού Ν. 3028/2002 περί προστασίας των Αρχαιοτήτων και της εν γένει Πολιτιστικής Κληρονομιάς και συμπληρώνουν αυτές σε ό,τι αφορά τα θέματα προστασίας των πολιτιστικών αγαθών από την παράνομη αναζήτηση, ιδιοποίηση, κατοχή, διακίνηση, εξαγωγή, βλάβη κλπ. (βλ. αιτιολογική έκθεση του Ν. 3658/2008). Είναι χαρακτηριστικά ότι στην προϋσχύσασα αρχαιολογική νομοθεσία είχε θεσπισθεί και ίσχυε διάταξη η οποία προέβλεπε την χορήγηση αμοιβής σε όσους συντελούν στην ανακάλυψη αρχαιοτήτων που εξήχθησαν παράνομα ή προορίζονται για παράνομη εξαγωγή και υποδεικνύοντας τους ενόχους των πράξεων αυτών.¹ Ο Ν. 3028/2002 δεν περιέλαβε παρόμοια ρύθμιση, οπότε το κενό αυτό κρίθηκε αναγκαίο να συμπληρωθεί, και μάλιστα κατά τρόπο πιο ολοκληρωμένο και πληρέστερο, με τις ρηθείσες διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 3658/2008 και της αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΔΕΑΜΤΠΠΑ/ΤΤΠΠΑ/338116/193120/1461/514/2014 Κ.Υ.Α. Συνεπώς, η εκτίμηση της αξίας των ανωτέρω αρχαιοτήτων κατ' αρχήν γίνεται από την Επιτροπής της παραγράφου 11 του άρθρου 73 του Ν. 3028/2002.

Η διαφορά μεταξύ των δύο περιπτώσεων δηλαδή εκείνης των ρυθμίσεων του άρθρου 9 Ν. 3658/2008 και της κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσας ως άνω ΚΥΑ σε σχέση με τις ρυθμίσεις του άρθρου 24 παρ. 3 και 4 του Ν. 3028/2002, έγκειται στο γεγονός ότι η όλη διαδικασία χορήγησης αμοιβής σε ιδιώτη που συνέβαλε στην ανάκτηση από το Δημόσιο μνημείου, το οποίο κατέχεται παρανόμως ή στην καταστολή των ποινικών αδικημάτων του ενάτου κεφαλαίου του Ν.3028/2002 διεξάγεται κατά τρόπο εμπιστευτικό και απόρρητο. Τούτο οφείλεται, προφανώς, σε λόγους προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και της δημόσιας ασφάλειας, τα οποία μπορούν να θιγούν καίρια από τυχόν διαρροή των σχετικών εγγράφων, πληροφοριών και ενεργειών των αρμοδίων αρχών και της ταυτότητας των προσώπων, που συνεργάζονται με αυτές, σε κύκλους προσώπων και συμφερόντων, που εμπλέκονται σε παράνομη κατοχή αρχαίων ή σε ποινικά αδικήματα του ενάτου κεφαλαίου του Ν. 3028/2002. Η εμπιστευτικότητα αυτή, αποκλείει, κατά ορθή

¹ Βλ. άρθρο 21 του Κ.Ν 5351/1932 (Α'275), το οποίο ορίζει ότι: ««Εἰς ιδιώτας ἢ δημοσίους υπαλλήλους συντελούντας εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ἀρχαιοτήτων παρανόμως ἐξαχθεῖσων ἢ προοριζομένων καταφανῶς πρὸς παράνομον ἐξαγωγήν καὶ υποδεικνύοντας τοὺς ἐνόχους τῆς πράξεως παρέχεται ἀμοιβὴ οὐχὶ κατωτέρα τοῦ ¼ οὐδ' ἀνωτέρα τοῦ ἡμίσεως τῆς ἀξίας τῆς ἀρχαιότητος, ἀναλόγως τῆς παρασχεθείσης συνδρομῆς».

ερμηνεία των σχετικών διατάξεων, την εφαρμογή της διάταξης του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 11 του άρθρου 73 του Ν. 3028/2002, δηλαδή την αμφισβήτηση της εκτίμησης της αξίας του μνημείου, που καθορίζεται από την Εκτιμητική Επιτροπή, ενώπιον Δευτεροβάθμιας Επιτροπής, καθόσον, όπως αναφέρεται προηγουμένως, απόρρητα και εμπιστευτικά στοιχεία, όπως είναι η ταυτότητα του αιτούμενου την αμοιβή και άλλα στοιχεία του σχετικού διοικητικού ή /και δικαστικού φακέλου μπορούν να περιέλθουν σε γνώση προσώπων, που δεν περιλαμβάνονται σε εκείνα, τα οποία επιτρέπεται να λαμβάνουν γνώση αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις της αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΔΕΑΜΤΠΠΑ/ΤΤΠΠΑ/338116/193120/1461/514/2014 Κ.Υ.Α.

9. Και με τις δύο ως άνω γνώμες, όμως, ανεξαρτήτως της αιτιολογίας που κάθε μία από αυτές παραθέτει, το συμπέρασμα παραμένει ίδιο, δηλαδή στην κρινόμενη περίπτωση του τιθέμενου ερωτήματος δεν είναι δυνατή η αμφισβήτηση από τον ιδιώτη που συνέβαλε στην ανάκτηση των κινητών αρχαίων μνημείων της εκτίμησης της αξίας αυτών από την Επιτροπή της παραγράφου 11 του άρθρου 73 του Ν. 3028/2002.

Απάντηση

10. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ε' Τμήμα) γνωμοδοτεί ομόφωνα ότι ιδιώτης ο οποίος πληροί τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση αμοιβής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 3658/2008 και της κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσας αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΔΕΑΜΤΠΠΑ/ΤΤΠΠΑ/338116/193120/1461/514/2014 Κ.Υ.Α, δεν δικαιούται να αμφισβητήσει την εκτίμηση της αξίας των κινητών αρχαίων μνημείων, στην ανάκτηση των οποίων συνέβαλε, από την Επιτροπή της παραγράφου 11 του άρθρου 73 του Ν. 3028/2002.

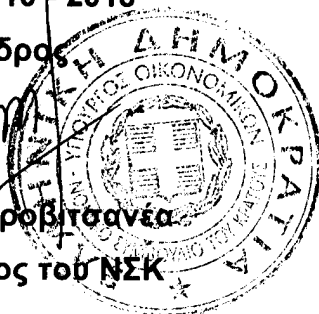
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 4/- 10/- 2018

Η Πρόεδρος

Μεταξία Ανδροβιτσάνη

Αντιπρόεδρος του ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Σταύρος Σπυρόπουλος

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους